

Rapportsammanställning

Sigtuna Museums Undersöknings Verksamhet (SMUV)

Undersökning: Up, Sigtuna, Professorn 2

Lst:s dnr: 220-1994-47351; 220-1995-14896;
220-1995-23285; 220-1995-20409 (VA-ledning)

Ansvarig institution: SMUV

Eget dnr: -

Ansvarig för undersökningen: Sten Tesch

Fynd: Ja Nej

Ekonomiskt kartblad: 11I 2b

Lägeskoordinater:

Landskap	Up
Socken/Stad	Sigtuna
Fornlämningsnummer	195:1
Fastighet/kvarter	Professorn 2
Fornlämningstyp	Medeltida stadslager
Undersökningsår	1995 och 1996 (VA-ledning)
Typ av undersökning	Förundersökning och slutundersökning samt förundersökning (VA-ledning)
Datering	slutet 900-talet - 1300
Dokumentationsmaterial	Ärendehandlingar, plan- och profilritningar, dior, negativ, fynddatabas, dendrokronologiska prover
Institution som förvarar materialet	Sigtuna Museum
Ekonomisk karta eller stads/kvarterskarta bifogas	☒ JA ☐ NEJ
Materiallista bifogas	☒ JA ☐ NEJ
Fyndlista bifogas	☒ JA ☐ NEJ
Resultaten har publicerats i: Edberg,R & Tesch, S. 1996. Vikingars guld ur Mälarens djup. Meddelanden och rapporter från Sigtuna Museum nr 3.	
Sammanställt av, namn och datum Anders Wikström, 2008-12-05	

Rapportsammanställning

Beskrivning (ex.: orsak till undersökningen, beskrivning av undersökningsområdet, undersökningens omfattning, sammanfattning av resultaten, fyndkategorier):

Följande text är baserad på slutredovisning från den arkeologiska undersökningen författad av Sten Tesch (dat 1996-04-02). Texten är sammanställd och bearbetad av Anders Wikström.

För- och slutundersökning 1995

Undersökningsområdet var beläget inom ramen för Svarta jorden i Sigtuna, nedanför Stora gatan och ner mot Strandvägen. Under 1000- och 1100-talet låg området under Mälarens yta, Först under 1200-talet etableras bebyggelse på platsen. Bottenleran låg på 2,85 - 2,15 meters höjd över nuvarande markyta.

Närmast leran låg ett par centimeter tjockt lager med fin sjösand. Däröver ett decimetertjockt torvigt lager som också innehöll djurben och fynd av 1000-talskaraktär. Nästa lager (ett transgressionslager?) var ca 0,15-0,35 meter tjockt bestod av grå bitvis grov sand. I det senare lagret fanns rikligt med vanligtvis skarpkantade 0,1-0,3 meter stora stenar utan inbördes sammanhang. Lagret var mycket rikt på djurben och fynd. Överst fanns ett upp till 0,4 meter tjockt kulturlager. Två bebyggelsefaser kunde iakttas, men syllar och golvbeläggning var dock fragmentariskt bevarade. I ett av husen fanns en rund stenkantad eldstad ca 2 meter i diameter.

I bottenleran fanns täta rader med stolphål, i vissa fall med fragmentariskt bevarade trärester. Raderna har tolkats som vågbrytare i förlängningen av de tomtgränser längre upp på land, som låg vinkelrätt mot strandlinjen. Speciell uppmärksamhet knyter sig till de fynd som gjordes i sjösanden mot bottenleran innanför dessa stolprader. Här påträffades bl a två guldringar och två pärlhalsband. Halsbanden bestod av 70 respektive 30 pärlor, de flesta guldfoliepärlor men här fanns också en del karneolpärlor. Tre guldfiligranspärlor ingick i det största halsbandet. Här låg också en bunt med tre mycket stora brynen, en spjutspets och en gång hela kärll av Östersjökeramik med bottenmärken. Alla fynden har en klar 900-talskaraktär. Hur dessa fynd hamnat i vattnet är svårt att säga. Sannolikt har de deponerats i vattnet - en skatt, ett offer?

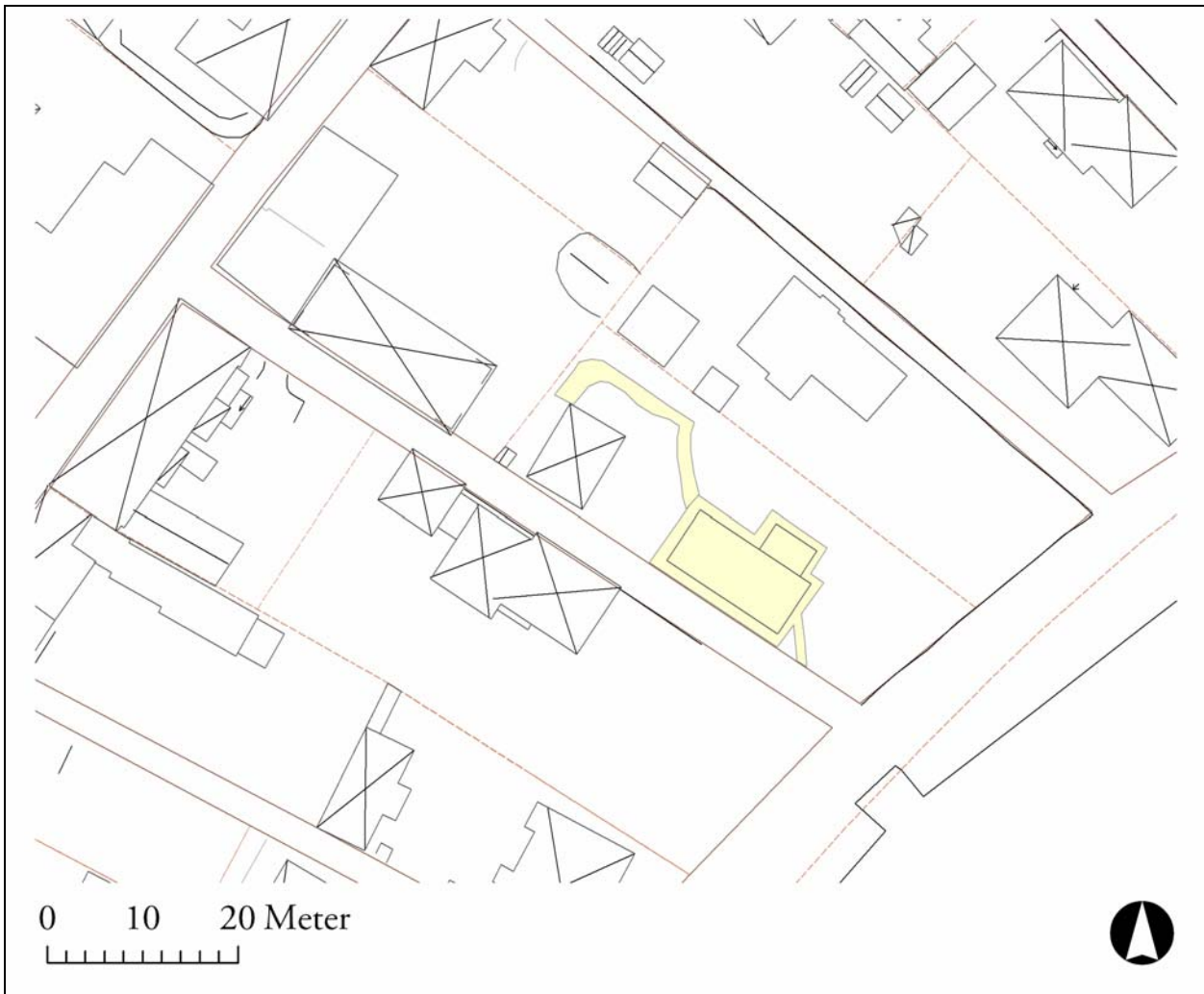
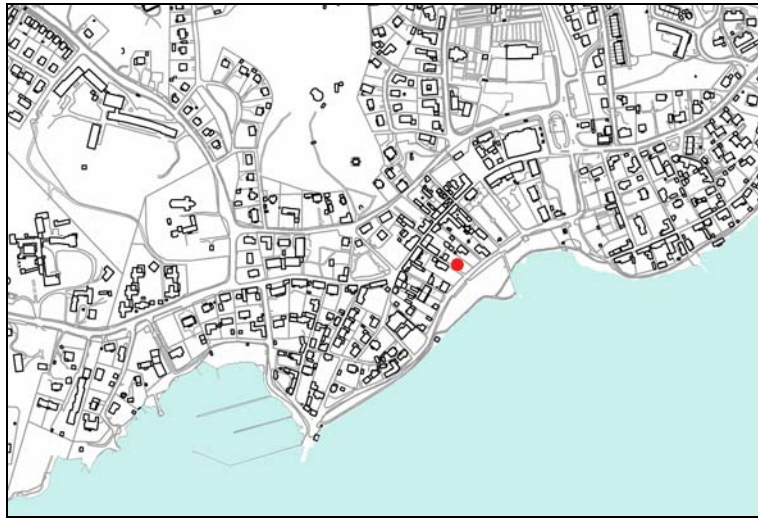
Förundersökning 1996 (VA-ledning)

Undersökningsområdet var beläget i den södra delen av Svarta jordsområdet i Sigtuna, i slutningen från Stora gatan och ner mot Strandvägen. Undersökningen föranleddes av schaktning för VA mellan det gamla huset och det nya huset på tomt. VA-schaktet var 23 meter långt och 1-2 meter brett. Schaktet följde en äldre ledning varför undersökningen framförallt gick ut på att dokumentera schaktväggarna genom profilritning. Schaktets övre del, ca 4-5 meters längd, var helt störd. Här framkom dock i den södra schaktväggen en 0,75 m bred grundmur. Den var murad med kalkbruk och bevarad i tre stenskiift. Stenarna i muren var 0,3-0,5 m stora. Samma mur var framme i samband med en mindre arkeologisk undersökning 1943 (SR 56) mellan VA-schaktet och det gamla huset.

I schaktets övre del upp mot Stora gatan låg markytan +4, 85 möh och i dess nedre del nederkanten på +4, 1 möh. Kulturlagrens sammanlagda tjocklek var upp till 1 m. Lagerföljden var i stort densamma som i det angränsande stora utgrävningsschaktet i söder. De undre lagren var avsatta i vatten antingen utkastade eller som utfyllnad. De övre lagren från 1200- och 1300-talen var avsatta i anslutning till den bebyggelse som etablerades när strandzonen höjde sig upp ur Mälaren.

I både kv Professorn 2 och 4 framkom spår av plattformar som byggts ut i vattnet och på vilka uppfördes hus redan under 1100-talet. Dessa plattformar var kantade med tätt ställda relativt klena pålar för att ge stadga åt utfyllnaderna. I VA-schaktet något högre upp framkom två 6-7 meter långa plattformar byggda av sten, 0,2-0,7 m stor stenar. Stenpackningarna var ca 0,4 m höga, byggda i två skift och en gång helt jordfria. Mellan stenarna fanns på sina ställen en lös fyllning av nersilad kulturjord och ben. Båda plattformarna var nedgrävda i framkanten mot vattnet och framkanten stöddes av en rad med relativt klena nerslagna stolpar. Den längst ner belägna plattformen var anlagd med bakkanten ovanpå framkanten på den andra plattformen högre upp. Båda är anlagda på nivåer runt +3, 5 möh.

Rapportsammanställning

Rapportsammanställning

Undersökningsplats: Up, Sigtuna, Professorn 2

Lst:s dnr: 220-1994-47351; 220-1995-14896; 220-1995-23285; 220-1995-20409 (VA-ledning)

Eget dnr: -

Materiallista

Grävningssledare: Sten Tesch

Uppdragsgivare: Bertil och Gunilla Lundberg

År: 1995 och 1996

Kontonr: -

Arkivhandlingar (Dubbelklicka i ruta och välj "Markerad" för att sätta kryss)

			Antal	
Ärendehandling	Ja ☒	Nej ☐		Var: Sigtuna Museum
Manus:	Ja ☐	Nej ☒	<input type="text"/>	Sidor
Negativ (sv/v) - dia (färg):	Ja ☒	Nej ☐	<input type="text" value="63 diabilder och 74 sv/v bilder"/>	
Kontaktkopior:	Ja ☒	Nej ☐	<input type="text"/>	
Fotoplaner:	Ja ☐	Nej ☒		
Fältritningar:	Ja ☒	Nej ☐	<input type="text" value="65 lager-, plan- och profilitrningar"/>	
Renritningar:	Ja ☐	Nej ☒	<input type="text"/>	
Datadisketter:	Ja ☐	Nej ☒	<input type="text"/>	
Fynd:	Ja ☒	Nej ☐	<input type="text" value="3299 fnr (varav 5 fnr mynt)"/>	
Osteologi:	Ja ☒	Nej ☐	<input type="text" value="ca 180 poster (Excel), ca 260 kg"/>	
Analysprover:	Ja ☒	Nej ☐	<input type="text" value="dendrokronologi"/>	

Övrigt:

Excel-filen för djurben är en lista på vikten djurben och vilken kartong de förvaras i, inte en osteologisk analys. 14 jordprover är också tagna i en sektion.

Arkeologisk personal utöver grävningssledare: _____

Rune Edberg, Anders Wikström, Gunlög Graner, Pernilla Hjortenskog, Elsa Da Silva Tomé, Olle Heimer, Lilian Pettersson, Kerstin Fogelberg, Karin Sallander

Datering:	STÅ	BRÅ	JÄÅ	M-TID	ODAT
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	☒	<input type="text"/>